L. Kon. 392
S.

KURENDA SZKOLNA

za miesiąc Maj 1864. r.

№ 5.

L. 356
S.

Wyłożywszy w swoim czasie ważność konferencyj nauczycielskich, na które nauczyciele po kilkakroć do roku na wskazane sobie przez właściwy dozór Szkolny dystryktowy miejsce przybywać są obowiązani, poczynił Konsystorz stósowne do Wysokich Władz Rządowych kroki o bezpłatne dostarczenie przez gminy podwód dla nauczycieli udających się na konferencye miesięczne. Wniosek ten ze wszechmiar sprawiedliwy, został téż przez Wysokie Władze Szkolne uwzględniony a w skutek tego otrzymała c. k. Władza Obwodowa reskryptem W. c. k. Komisyi Namiestniczéj z dnia 26. Kwietnia b. r. do L. 10142 zlecenie, aby gminy do zakresu szkolnego należące stósowne w téj mierze odebrały dyspozycye.

Z Konsystorza Jlnego Dyjec. Krak.
Kraków dnia 2. Maja 1864.

L. 393
S.

W IV. kurendzie szkolnéj z roku bieżącego do L. 372. wydawanéj przez Najprzewielebniejszy Konsystorz Biskupi w Tarnowie, znajduje się następujące obwieszczenie konkursowe:

L 332.

W celu obsadzenia posady nauczyciela i organisty przy szkole trywialnéj w Lipniku, obwodu Wadowskiego, patronatu prywatnego, do któréj przywiązana jest roczna pensya w ilości 211 Złr. 15 kr. a. w. oraz i pomocnika szkolnego z roczną płacą 126 Złr. a. w. w skutek rozporządzenia krakowskiéj c. k. Komisyi Namiestniczéj z dnia 25. Marca 1864. do L. 6691. rozpisuje się konkurs z terminem *do 30. Maja 1864.*

Ubiegający się o te posady, mają prośby swoje własnoręcznie napisane i dokumentami należytemi co do uzdolnienia i zasług opatrzone Władzy Konsystorskiéj za pośrednictwem Zwierzchności właściwych przedłożyć. Tarnów dnia 9. Kwietnia 1864

Kandydaci do tutejszéj Dyecezyi należący, którzyby o którąkolwiek z posad co dopiéro wyszczególnionych ubiegać się chcieli, obowiązani będą podania swoje na kilka przynajmniéj dni przed terminem wyżéj wskazanym tutaj nadesłać.

Z Konsystorza Jlnego Dyjec. Krak.

Kraków dnia 11. Maja 1864.

L. 401.

S.

Z W. c. k. Komisyi Namiestniczéj otrzymał Konsystorz następującą Odezwę pod dniem 10 Maja b. r. do L 8884.

An sämmtliche k. k. Kreisbehörden, und an das hochwürdige bischöfl. Consistorium zu Krakau, Tarnow und lat. zu Przemyśl.

Aus den von den (hochwürdigen) bischöfl. Consistorien vorgelegten Ausweisen über die Frequenzverhältniße der Volksschulen vom Jahre 1862/3 im Vergleiche mit 1863/4 hat sich abermals ein sehr ungünstiges Verhältniß der schulfähigen und schulbesuchenden Kinder herausgestellt.

Die Ursache dieses großen Uebelstandes liegt vorzüglich in dem Umstande, daß der Schulbesuchzwang nicht von allen durch das Gesetz hiezu berufenen Organen mit der erforderlichen Strenge und Ausdauer durchgeführt wird.

Sämmtliche k. k. Kreisbehörden werden daher mit Nachdruck aufgefordert, die unterstehenden Bezirksämter an die genaue Handhabung der den Schulbesuchzwang normirenden Bestimmungen, und an die kräftigste Unterstützung der dießfälligen Bemühungen seitens der Schuldistriktsaufseher und Pfarrer nachdrücklich zu erinnern, und die Beobachtung der dießfälligen Weisung sorgfältig zu überwachen.

Durch energische Handhabung dieses Schulbesuchzwanges würde man einerseits den Volksschulunterricht in gedeichlicher Weise ausbreiten, anderseits aber einen Localschulfond erzielen, aus welchem Bücher und Kleidungsstücke für arme Kinder angeschafft, und die so nothwendigen Lehrmittel bestritten werden könnten. Dies wird dem hochwürdigen bischöflichen Consistorium mit Bezug auf den Bericht vom 14. Dezember v. J. 2604 mit dem Ersuchen mitgetheilt, den unterstehenden Lehrern die gesetzliche Verpflichtung wegen regelmässiger Vorlage der Monatsausweise über die Versäumnisse der Werk- und Sontagschule mit Nachdruck an's Herz zu legen, und sie hierin genau überwachen zu lassen.

D. u. s.

Do wszystkich c. k. Władz Obwodowych i Prześwietnych Konsystorzów biskupich obrz. łać. w Krakowie, Tarnowie i Przemyślu.

Z wykazów frekwentacyjnych przez Prześwietne Konsystorze Biskupie za rok 1862/3 i 1863/4 przedłożonych okazał się nie pierwszy już raz niekorzystny stosunek pomiędzy dziećmi do pobierania nauki uzdolnionemi a dziećmi do szkoły uczęszczającemi.

Przyczyna tego złego w tém się znajduje, ze nie wszystkie prawem upoważnione organa z należytą ścisłością i wytrwałością przepisy przymusowe przeprowadzają.

Wzywa się przeto stanowczo wszystkie c. k. Władze Obwodowe o przypomnienie podwładnym sobie urzędom powiatowym, ażeby przepisów tyczących się przymusowego zniewalania dzieci do uczęszczania na nauki szkolne jak najściśléj przestrzegały a usiłowania w téj mierze przez Dozorców Szkół dystryktowych i Proboszczów czynione jak najmocniéj popiérały. Władze obwodowe dopilnują ze swéj strony, aby rozporządzenia do tego przedmiotu się odnoszące starannie były wykonywane.

Przepisy te mające na celu zniewalanie młodzieży do uczęszczania na wykłady szkolne, energicznie przeprowadzając, wpływa się najprzód zbawiennie na rozkrzewienie oświaty ludowéj a powtóre zbiera się fundusz szkolny miejscowy z któregoby książki i suknie dla ubogiéj młodzieży nabywane i najpotrzebniejsze przybory naukowe sprawiane być mogły.

Rozporządzenie to komunikuje się Prześwietnemu Konsystorzowi odnośnie do relacyi z dnia 14. Grudnia r. z. do L. 2604. i uprasza się o sprężyste zobowiązanie nauczycieli aby prawem nakazane wykazy uczniów zaniedbujących uczęszczania do szkoły w dnie robocze i świąteczne, regularnie składali i aby pod tym względem należycie byli doglądani.

D. u. s.

Wychodząc z tego stanowiska, że oświata ludowa w naszym kraju zaledwo z niemowlęcego wyszła wieku, ma sobie Konsystorz za święty obowiązek powołać do chętnéj i gorliwéj pracy około podniesienia téjże oświaty najprzód Szanowne Duchowieństwo już z powołania swego do rozkrzewienia oświaty religijnéj, chrześciańskiéj obowiązane a następnie Nauczycieli, którym na ten sam cel mało co mniejsze od kapłańskiego dano posłannictwo. Mówiąc to nie wątpi Konsystorz wcale o dobrych chęciach i gorliwości tak Szanownego Duchowieństwa, jak i nauczycieli wszelako nie może nie zwrócić uwagi, iż dopiero wtedy w zupełności spełnia się wśród owczarni Chrystusowéj missyą świętą, jeśli się usuwa przeszkody i pokonywa trudności stojące na zawadzie uwieńczeniu dzieła. Któż zaś nie wié, że najtwardszą zaporę oświacie ludowéj stawia sam lud nieświadom dobrodziejstw, jakie ona ze sobą przynosi? kto nie wié, że wieśniak odwieczne, tradycyjne uprzedzenie w sercu swojém przeciw szkole żywi i czas naukom poświęcony mieni być strawionym marno? kto się nie przyjrzał, jak w siołach naszych zbudowane szkółki w wiosennéj, letniej i jesiennéj porze pustkami stoją a młodzież przez rodziców do posług około domu i gospodarstwa używaną bywa?

Chcąc rzeczone niechęci ku szkole usunąć trzeba usilnie wpływać na zmianę przekonania u ludu, a gdy ten środek tylekroć już doświad-

czany uporczywych nie łamie uprzedzeń, godzi się w imię tak świętéj sprawy, jaką jest oświata ludu, użyć przymusowych do pomocy środków. To téż Wysokie Władze Rządowe takie środki już nieco dawniéj obmyśliły; wszelako wydane w tym przedmiocie przepisy poszły u jednych w zapomnienie, drudzy ich wcale nie znali a inni różnemi względami powodowani starali się takowe przy różnéj sposobności omijać. Otóż Władza Dyecezalna z okazyi Reskryptu wyżéj podanego postanowiła przy niniejszem wzmiankowane przepisy podać do wiadomości a ich zastósowywanie jak najgoręcéj zalecić.

Przepisy

pod względem obowiązku uczęszczania do szkół ludowych we dni robocze, tudzież pod względem zapobieżenia zaniedbywaniu, i ukaraniu zaniedbanego uczęszczania do takowych na mocy Kod. Szkół. (§. §. 177, 179, 184 i 303), potem ministeryalnego rozporządzenia z dnia 26. Lipca 1851. do L. 7305, i z 24. Lipca 1855. do L. 9473.

§. 1.

Uczęszczanie do szkół ludowych we dni robocze jest dla wszystkich uczniów, którzy do gymnazyów, szkół realnych, lub innych wyższych zakładów naukowych nie wstępują, przez przeciąg całych sześciu lat obowiązkiem.

§. 2.

Wstępowanie do wszystkich szkół ludowych z wyjątkiem owych szkół głównych wzorowych, które nie są oraz szkołami parafialnemi, ma się corocznie dwa razy, i to na początku pierwszego i drugiego kursu odbywać. We wzmiankowanych zaś szkołach głównych wzorowych, wstępowanie do najniższéj klasy, jakotéż przyjmowanie do innych klas, tylko z początkiem roku szkolnego się pozwala.

§. 3.

Czas wstąpienia do szkoły (początek chodzenia do szkoły) nie da się ani dniem ukończonego 5. ani 6. roku życia, jak się samo przez się rozumié, stanowczo oznaczyć, równie téż nie każde dziécię ze względu na jego indywidualne usposobienie, albo na miejscowe stosunki szkoły

jest zdolném, ściśle z ukończonym 5. lub 6. rokiem życia, uczęszczać do szkoły.

Tutaj to tylko prawidło ma być zachowane: Pierwsze wstąpienie do szkoły winno być między 5. i 7. rokiem życia uskutecznioném.

§. 4.

Rodzice właśni albo przybrani i opiekunowie, ktorzy do skończonego 7. roku życia dzieci do szkoły nie posyłają, są obowiązani przyczyny tego nie posyłania podać plebanowi miejscowemu i nauczycielowi, którzy takowe zanotować, o rzeczywistości tychże się przekonać i według powziętego przekonania postąpić sobie mają.

§. 5.

Czas szkolny liczy się od dnia, na którym uczeń do szkoły wstąpił i ten dzień ma być w katalogu szkolnym sumiennie zanotowany. Wystąpienie ze szkoły zawisło od czasu wstąpienia i od uczęszczania do szkoły. Kto późniéj wstępuje, późniéj téż tylko wystąpić może. Pomiędzy wstąpieniem i wystąpieniem musi przynajmniéj sześć lat koniecznie minąć. Jednak wystąpienie zawisło także od rzeczywistego uczęszczania do szkoły, a ci którzy uczęszczanie do takowéj w ciągu sześciu lat szkolnych, bez dostatecznéj przyczyny dłużéj lub krócéj zaniedbują, mają obowiązek, czas szkolny w stosunku do wykazanego zaniedbania następném ciągłém uczęszczaniem do szkoły uzupełnić.

§. 6.

Tak występowanie ze szkoły jakotéż i wstępowanie do takowéj tylko w pewnym czasie i to z końcem pierwszego albo drugiego półrocza miejsce mieć może. Uczniowie, którzy swój czas szkolny z pierwszym kursem kończą, mają — osobliwie w szkołach głównych — dla porządku aż do egzaminu rocznego do szkoły uczęszczać.

Katolickie dzieci nie powinny, w miarę rozporządzenia w tym względzie dotyczącego biskupiego Ordynaryatu, przed przyjęciem SS. Sakramentów pokuty i ołtarza, którą się w dniach roboczych odbywa występować.

§. 7.

Aby rodzice tak właśni jak przybrani i opiekunowie posyłania

swoich dzieci do szkoły bez dostatecznych przyczyn za długo nie odwlekli albo téż takowego wcale nie zaniechali, przezcoby we wielu wypadkach trudno było zaniedbany czas szkolny uzupełnić; to mają być przez spis szkolny corocznie w stósownym czasie, zazwyczaj przed początkiem nowego roku szkolnego uskuteczniany, do winnego posyłania swych dzieci do szkoły upominani i w razie potrzeby przynaglani.

§. 8.

Spis szkolny przedsiębierze nauczyciel z pomocą miejscowego dozorcy szkolnego, i tenże spis nie ogranicza się jedynie na dzieci, które we wiek zdolny do szkoły wstąpiły, ale dotyczy także i owych, które już wcześniéj do szkoły zdolne były, lecz w katalogu szkolnym wciągnione jeszcze się nie znajdują.

Gdzie jest więcéj nauczycieli lub pomocników przy szkole, tam wszyscy w odpowiedni sposób przy spisie szkolnym udział mieć mają.

§. 9.

Jako zdolne do szkoły zapisane być powinny te dzieci, które w drugiéj połowie szóstego roku zostają, albo też rok szósty już skończyły, a więc do wstąpienia do szkoły lub są już zdolne, lub zupełną zdolność wkrótce osiągną. W celu pewnego oznaczenia wieku dzieci, należy wziąść metryki urodzonych do pomocy.

§. 10.

Przedsiębiorąc spis szkolny trzeba oraz zanotować owe okoliczności, mianowicie stan ciała i duszy dzieci, odległość od szkoły, uciążliwość drogi i t. p., które są przyczyną spóźnionego wstąpienia do szkoły albo téż czasowe nieuczęszczanie usprawiedliwiają.

§. 11.

Jeżeli z powodu przesiedlenia rodziców lub ich zastępców do innéj gminy szkolnéj, dzieci szkołę zmienić muszą, wtenczas nauczyciel, gdzie dziécię do szkoły chodziło, powinien w zaświadczeniu szkolném dzień wstąpienia jego do szkoły, tudzież jak do szkoły uczęszczało, w następujący sposób zanotować: „Uczęszczał do szkoły w N.... od dnia i roku ...... do .... dnia i roku .... pilnie (z zaniedbaniem .... tygodni albo miesięcy)” Bez takiego zaświadczenia, żadnemu nauczycie-

lowi nie wolno przyjmować dziécięcia zdolnego do szkoły, które z obcego okręgu szkolnego przybywa.

Wspomnioną uwagę powinien nowy nauczyciel dokładnie w katalogu szkolnym zanotować z dodatkiem dnia, na którym dziécię znowu do szkoły wstępuje.

§. 12.

Jako rodzice właśni i przybrani lub opiekunowie pod względem wstępowania do szkoły ich dzieci do tego zdolnych mają być upominani, tak téż do ciągłego posyłania tychże powinni być przynaglani. To się dzieje przez stósowne do przepisów nadzorowanie uczęszczania szkolnego, do czego nauczyciel, świecki dozorca miejscowy szkoły i pleban miejscowy najwięcéj są obowiązani.

§. 13

Nauczyciel powinien:

a) nie tylko dzieci do pilnego uczęszczania na naukę zachęcać i przed zaniedbywaniem takowéj stósownie ostrzegać, ale także na rodziców i ich zastępców odnośnie do nieprzerwanego posyłania swych dzieci do szkoły skutecznie wpływać;

b) zaniedbywania szkolne codziennie w katalogu pilności notować;

c) o przyczynach opuszczenia szkoły się wywiadywać i dochodzić, czyli takowemi owo opuszczenie dostatecznie da się usprawiedliwić, czyli nie;

d) plebana miejscowego co tydzień o wydarzonych zaniedbaniach szkolnych i o przyczynach tychże ustnie uwiadamiać;

e) temuż na końcu każdego miesiąca zaniedbania szkolne pisemnie według zaprowadzonego formularza wykazać i

f) z miesięcznych wykazów kwartalny wykaz sporządzić.

(Dokończenie nastąpi.)

ANTONI
Biskup Amatunt. i Wik. Apost. Krak.

X. Paweł Russek
Kanclerz.

Czcionkami Karola Budweisera w Krakowie.